

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Alternativ fördelning av budget utifrån skolstruktur**Förlag till beslut**

Rapporten godkänns

Sammanfattning

Vid nämndens sammanträde den 2 februari 2024 gavs förvaltningen i uppdrag att utreda möjlig alternativ fördelning av medel utifrån skolstruktur, för att möjliggöra förutsägbarhet och långsiktighet i medelstilledningen.

Förvaltningen har till mål- och budgetskrivelsen 2025 – 2027 sett över nuvarande modell för fördelningen av strukturbidrag (tidigare landsbygdsstöd) avseende bidrag till små skolor utanför Visby tätort. Förvaltningen har lagt som förslag och nämnden har beslutat att bidragsmodellen behöver förstärkas med 5,7 miljoner kronor till budgetåret 2025, detta för att fullt ut kompensera för de tomma platser som uppstår vid en del skolområden utanför Visby tätort men även för att upprätthålla likvärdigheten mellan skolor utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Då det senaste ekonomiska årsresultatet för de kommunala grundskolorna, exklusive anpassad skola samt Gotlands resursskola, redovisade ett samlat negativt resultat på motsvarande 23,6 miljoner kronor, framstår en omfördelning av medelstilledningen som ogörlig då huvudproblemet är att det i grunden saknas budget för den skolorganisation som finns idag. Skolorna har under år 2024 uppdraget om ett krav att förbättra resultatet med utgångspunkt i det negativa resultat som blev 2023. Att omfördela budgetmedel i en situation med vikande elevtal där skolor måste anpassa sitt ekonomiska utfall till den budget som de erhållit innebär i realiteten att det blir underskotten som ska omfördelas på ett annat sätt mellan skolområden.

I ärendebeskrivningen redovisas den skrivning om strukturbidrag som nämnden fastställde i mål och budgetskrivelsen för 2025 till 2027. Utöver detta så redovisas de interna omfördelningar som görs inom ramen för grundbeloppet men utan att komma i konflikt med lagen om offentliga bidrag på lika villkor. Med detta menas att utav det fastställda grundbeloppet så lyfter den kommunala verksamheten av belopp och fördelar om för individuella olika ändamål. Detta förfaringssätt har sin historiska bakgrund som kan vara baserade på ramtillskott för ändamålet eller att statsbidrag som tidigare varit riktade och som sedan blivit generella har med åren blivit permanenta i

grundbeloppet. Omfördelningarna exkluderar socioekonomisk viktning och särskilda insatser i skolan (SIS) som är sina egna områden inom grundbeloppets undervisningsresurs.

Ärendebeskrivning

Strukturbidrag – bidrag till små skolor utanför Visby tätort

Nuvarande budgetmodell som avser bidrag för tomma platser till små skolor utanför Visby tätort har inte full budgettäckning (landsbygdsstöd). Modellen beräknas inte på hela undervisningsresursen utan kompenserar endast bara för den del som avser lärarresurs, antal elever per lärare. Modell tar även inte hänsyn till volymförändringar kopplat till budget, då budgeten är en rambudget på 9,4 miljoner kronor. Den demografiska utvecklingen enligt befolkningsprognosen visar att elevtalen framöver kommer att minska i de skolområden där modellen tillämpas. Förvaltningen har beräknat att ramtillskott enligt resursfördelningsmodell behövs för 2025 som fullt ut kompenserar för tomma platser, se nedan tabell

Tabell 1.5 (f): Förväntat antal tomma platser 2025 - 2027

Resursfördelningsmodell/flöden

År	2025	2026	2027
Åk F-6	65	57	55
Åk 7-9	170	171	161
Summa	235	228	216

Förändring i jämförelse med budget 2024

-7 -19

Antal tomma platser är differensen utifrån planerad volym i förhållande till den volym som krävs för att hålla en skola med undervisning. Svårigheter finns att beräkna den planerade volymen då beräkningsunderlaget inte tar hänsyn till det fria skolvalet. Beräkningsunderlaget är baserat på de elever som idag finns inskrivna i elevregistreringssystemet Edlevo.

Tabell 1.5 (g): Behov av budgetkompensation per år för volymförändringar 2025– 2027, tkr (+ökat behov, - minskat behov)

Resursfördelningsmodell/flöden

År	2025	2026	2027
Åk F-9	5 710	5 300	4 581
Summa	5 710	5 300	4 581

Förändring i jämförelse per år

-410 -719

Beloppen avser det samlade kompensationsbeloppet som behöver utgå för tomma platser.

Omfördelning av vissa poster i grundbeloppet till den egna verksamheten

Tabellen nedan visar belopp som har medräknats i grundbeloppet och som lyfts av från grundbeloppet till den interna fördelningen och omfördelas efter individuella behov.

	Belopp, tkr	antal elever	kr per elev
Ökad skolfrånvaro	1 310	1 722	761
Särskild undervisningsgrupp	2 500	136	18 382
Samundervisning	3 382	47	71 957
SvA	9 392	365	25 732
Extra tilldelning fritids	800	31	25 806
Rektor	14 490	5 595	2 590
Ledningsstöd	11 997	4 758	2 521
Extra stöd f-klass ^{not}	677	0	400 000

44 548

Not. Ingen fördelning är ännu gjord

Ökad skolfrånvaro – tilldelas årskurs 7 – 9 utifrån antal elever i dessa årskurser.

Särskild undervisningsgrupp – tilldelas de skolor som har en särskild undervisningsgrupp, fördelning sker baserat på antal elever i gruppen.

Samundervisning – vissa skolor har samundervisningsgrupper där både elever från grundskolan och anpassad skola går. För grundskoleelev betalas ett extra belopp ut per deltagande elev, för de elever som tillhör anpassad skola betalar anpassad skola 25 procent av en tjänst per elev.

SvA (svenska som andra språk) – extra tilldelning till de skolor som har elever som läser SvA, ersättning per elev. Eftersom behovet har ökat så finansieras det både från grundbeloppet och statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling.

Extra tilldelning fritids – Elever som går i resursskola eller anpassad grundskola och har fritids på sin hemskola har behov av extra resurs på fritids. Ersättning utgår från grundbeloppet samt förstärkning från statsbidraget stärkt kunskapsutveckling.

Ledningsresurs – faktiskt kostnad för rektor och biträdande rektor till berörda skolor.

Extra stöd f-klass – elever som har rätt till anpassad skola har sin undervisning i grundskolans förskoleklass för att inför årskurs ett börja anpassad skola. Extra resurser både från grundbeloppet och statsbidraget stärkt kunskapsutveckling.

Fördelning av statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling

Under hösten görs en nulägeskarta över insatser som ska prioriteras inför nästkommande år inom statsbidraget. Förslag på fördelningen samverkas i grundskolans samverkansgrupp. Omkring år 2015/2016 infördes statsbidraget för lågstadiesatsning, fritidshemsatsning och ökad jämlikhet.

Lågstadiesatsningen upphörde läsåret 2019/2020 och de övriga något år tidigare. Dessa statsbidrag inkluderades i statsbidraget för Likvärdig skola (numer Stärkt kunskapsutveckling). De skolor som tidigare tagit del av de nämnda statsbidragen som upphörde har tilldelats i stort sett samma belopp

från statsbidraget Likvärdig skola, numer statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling vilket är den post i tabellen som heter ”Tilldelat skolenheter”. Posten ”Extra stöd under året” på ca 4 miljoner kronor är ett reserverat belopp för eventuella händelser under året som kan behöva ekonomisk förstärkning. I slutet av året fördelas kvarvarande belopp per capita till skolorna.

Statsbidrag stärkt kunskapsutveckling	Belopp, tkr
SvA (svenska som andra språk)	3 000
Extra stöd f-klass	1 100
Extra tilldelning fritids	840
Extra stöd, ledningsresurs	1 445
Tilldelat skolenheter	22 000
Gotlands resursskola	2 000
Modersmålsenheten	840
Extra stöd under året	4 048
	35 273

Övriga statsbidrag

Lärarassistenter - 2,2 miljoner kronor, egen finansiering av halva kostnaden.

Inköp av vissa läromedel - ca 3 miljoner kronor, egen finansiering räknat på en snittkostnad per elev de tre senaste åren.

Övriga statsbidrag som exkluderats är förstelärare, lärarlönelyft samt lovskola.

Bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att den skolorganisation som finns idag saknar full budgettäckning med resultatet att skolor gör ekonomiska underskott. Detta innebär att en annan omfördelning av nuvarande budgetmedel för skolstrukturen är svårt då det totalt saknas budgetmedel för att uppnå ett balanserat resultat.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2024-03-26

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör